

Christine Eskes

Wethouder Volksgezondheid, Zorg, Ouderen
en Sport

Bas Kurvers

Wethouder Bouwen, Wonen en Energietransitie
Gebouwde omgeving

Bezoekadres: Stadhuis Coolsingel 40

3011 AD Rotterdam

Postadres: Postbus 70012

3000 KP Rotterdam

Ons kenmerk: 22MO00429

Uw kenmerk: BR010.21-019.u

Datum: 18 maart 2022

Betref: Reactie op uw advies 'Ruimte voor een
uitdagende verbetering'

Aan de Brede Raad 010
De heer K. van Dijk, directeur-voorzitter,
Schiekade 105
3033 BH ROTTERDAM
Per e-mail: info@brede raad-010.nl

Geachte heer Van Dijk, leden van het adviesteam,

Op 17 september 2021 ontvingen wij uw advies 'Ruimte voor een uitdagende verbetering', waarmee de Brede Raad 010 de balans opmaakt van wat ons college heeft bereikt op het gebied van de integrale samenwerking op het gebied van Zorg, welzijn en wonen en welke mate van regie het heeft genomen. Wij hebben met interesse kennisgenomen van het advies en willen u hartelijk danken voor het opstellen ervan.

De centrale vraag luidde: *hoe kan de gemeente Rotterdam ervoor zorgen dat Rotterdammers zelfstandig kunnen wonen, met voldoende financiële middelen, voldoende zorg, een huisarts, transport en voorzieningen om aan activiteiten deel te nemen in de directe omgeving, ofwel de eigen buurt? Met andere woorden, hoe kan zij de keten van Zorg Welzijn Wonen versterken en hoe kunnen organisaties die hierbij betrokken zijn daaraan een bijdrage leveren?*

Belangrijke conclusies in uw advies zijn het systeem van aanbestedingen in zorg en welzijn in Rotterdam, dat – met de regelgeving, financiële problematiek en de marktwerking - een belemmering is in het welbevinden van de Rotterdammer. U geeft aan dat de gemeente vanuit haar verantwoordelijkheid voor de gezondheid en de veiligheid van álle Rotterdammers van 0 tot 110 jaar moet coördineren, stimuleren, controleren en waarderen, maar beperkter met de uitvoering bezig zijn en het 'hoe' aan het werkveld overlaten. Daarnaast noemt u De Wijk aan Zet en geeft u aan dat dit initiatief om in 2022 Rotterdammers mee te laten praten over wat nodig is in de wijk, is toe te juichen als de gemeente besluit deze toe te rusten met financiële middelen en bevoegdheden en volop ruimte te bieden aan initiatieven van Rotterdammers.

Alhoewel wij als gemeente Rotterdam ook gehouden zijn aan de aanbestedingsregels, trachten wij de mogelijke onwenselijke gevolgen hiervan zoveel mogelijk te beperken. Dit doen wij door bijvoorbeeld geen maximum te hanteren aan het aantal te contracteren aanbieders en daarmee zorgcontinuïteit mogelijk te maken en door het aangaan van langdurige samenwerkingsrelaties.

Als gemeente voeren wij de regie op de samenhang van zorg en ondersteuning en op de samenwerking tussen partijen. Partijen in het werkveld hebben een eigen verantwoordelijkheid en professionaliteit in de uitvoering. De gemeente heeft vervolgens weer een verantwoordelijkheid om toe te zien op de kwaliteit van de zorg en ondersteuning.

Voor wat betreft de wijkraden onderzoeken we nog over welke (delen van) middelen (budgetten, inzet, capaciteit, activiteiten) de wijken een vorm van medezeggenschap kunnen krijgen en op welke manier (binnen welke kaders & randvoorwaarden).

Meer specifiek geven we graag hieronder een reflectie op de door u gegeven deeladviezen. De door u genoemde initiatieven in paragraaf 5 zullen wij bekijken of en zo ja, hoe wij van deze initiatieven kunnen leren.

Algemene adviezen:

A. Neem als gemeente de regie over wat er moet gebeuren om de keten Zorg Welzijn Wonen beter op elkaar te laten aansluiten; laat aan de betrokken partijen over hoe zij dit uitvoeren.

De wijkopgave noopt tot een goede samenwerking tussen zorgaanbieders en wijknetwerk-partners. In de afgelopen periode hebben we gemerkt, dat dat niet vanzelf tot stand komt en we hebben dan ook gemeend de regie steviger op te moeten pakken. We zetten verder in op zorgnetwerken: netwerken van zorgaanbieders vanuit meerdere wetsdomeinen (waaronder Wmo-aanbieders, welzijnspartijen, wijkteams, wijkverpleegkundigen, huisartsen etc). Aan de gebiedsoverleggen, waarin de wijkopgaven worden besproken, neemt een vertegenwoordiger van het zorgnetwerk deel.

Binnen het programma Rotterdam Ouder en Wijzer zijn we gestart met de aanpak seniorvriendelijke wijken, waar een gebiedscoalitie van partners wonen, welzijn en zorg, onder regie van de gemeente en zoveel mogelijk met betrokkenheid van bewoners, vanuit een gezamenlijk plan werken aan de fysieke en sociale opgaves in de wijk. Met als doel dat ouderen zo lang mogelijk prettig in hun eigen wijk kunnen blijven wonen.

B. Creëer integrale samenwerking tussen gemeente en partijen uit de keten door deze partijen op één locatie in de wijk te laten werken.

Het is van belang dat we als gemeente zorgen dat de integrale samenwerking tot stand komt. In sommige gevallen helpt het daarbij als partijen op eenzelfde locatie gevestigd zijn. We zullen dat ook stimuleren en partijen bij elkaar brengen. Echter, samenwerking komt (alleen) niet vanzelf tot stand door partijen op één locatie in de wijk te laten werken.

C. Bevorder integrale samenwerking tussen partijen in de keten en voorkom onnodige concurrentie in de aanbestedingsprocedures.

De gemeente ontkomt er niet aan om overheidsopdrachten door middel van aanbestedingen toe te kennen aan aanbieders. Dat is juridisch nou eenmaal zo geregeld in Europa en Nederland. Binnen die wettelijke kaders, probeert de gemeente zo veel mogelijk continuïteit te houden in de samenwerking tussen partijen. Bijvoorbeeld door in de inkoopstrategie voor Wmo-maatwerkondersteuning op te nemen dat er geen maximum is op het aantal te contracteren aanbieders. Elke aanbieder moet aan de gestelde kwaliteitseisen voldoen en wordt op de eigen inschrijving beoordeeld. Er is dus ruimte voor veel aanbieders.

D. Als aanbestedingsprocedures blijven bestaan, verander ze dan; om te beginnen met de lengte van de gunning. Die moet aanzienlijk langer. Stel kwaliteit en continuïteit van dienstverlening ten behoeve van de burger centraal.

Dit advies sluit mooi aan op de inkoopstrategie die de gemeente begin 2021 heeft vastgesteld op basis van beleidsplan Heel de stad. In die [inkoopstrategie](#) verwoordt de gemeente een aantal uitgangspunten, waaronder die van langdurige samenwerkingsrelaties, kwaliteit en

continuïteit van dienstverlening. Deze strategie is verder uitgewerkt in verschillende aanbestedingen. In de inkoopstrategie voor welzijn bijvoorbeeld wordt nadrukkelijk gekozen voor contracten met een langere looptijd, zodat bewoners minder vaak worden geconfronteerd met een eventuele wijziging van welzijnsaanbieder in hun gebied. Maar ook andere keuzes kunnen bijdragen aan kwaliteit en continuïteit van dienstverlening. Als men bijvoorbeeld kijkt naar de inkoopstrategie voor Wmo-maatwerkondersteuning, dan is de verwachting dat de meeste gecontracteerde aanbieders opnieuw een contract zullen krijgen met de gemeente en dat daarnaast een aantal nieuwe aanbieders toetreedt. Voor de meeste cliënten betekent dit dat de continuïteit van dienstverlening niet in het gevaar komt. Daarnaast krijgen cliënten bij toetreding van ook wat nieuwe aanbieders een breder aanbod waaruit ze de voor hen meest passende ondersteuning kunnen kiezen.

E. Verdeel de markt waar dit leidt tot meer efficiëntie en betere dienstverlening aan de burger.

In Rotterdam hechten we aan keuzevrijheid voor Rotterdammers, waaronder het zelf kunnen kiezen van een zorgaanbieder. Dit stimuleert aanbieders om goede kwaliteit te (blijven) leveren. We zien dat naast keuzevrijheid ook andere elementen belangrijk zijn in het verkrijgen van meer efficiëntie en betere dienstverlening; zoals herkenbare en aanspreekbare professionals en partijen in de wijk. Te veel aanbieders in een wijk maakt samenwerking ingewikkelder en Rotterdammers weten de weg naar zorg en ondersteuning dan juist moeilijker te vinden. Ook kan een zorgaanbieder, naarmate die meer zorg in de wijk of in een complex kan bieden, deze zorg beter, dichterbij en efficiënter organiseren. Een voorbeeld hiervan is de ontwikkeling van de Thuisplusflats voor senioren, waar de bundeling van zorg voor de bewoners bij één zorgaanbieder het mogelijk maakt om zorg- en welzijn dichtbij te organiseren. Kwaliteit van dienstverlening staat altijd voorop.

F. Beperk (ingewikkelde) regelgeving tot een minimum: als de gemeente zich concentreert op het 'wat' en het 'hoe' aan de specialisten overlaat, valt er veel te schrappen. Geef professionals de ruimte.

Vanaf het begin heeft de gemeente gekozen voor resultaatgericht en persoonsvolgend indiceren van Wmo-maatwerkondersteuning. Dat wil zeggen dat we met zorgaanbieders duidelijke afspraken maken over het te behalen resultaat. De manier waarop dit resultaat wordt bereikt is aan de zorgaanbieder: we schrijven het 'hoe' niet voor, dat is aan de professionals die de expertise hebben om dat te bepalen. Daarbij proberen we de administratieve lasten te beperken en zelfs te schrappen. In diverse sessies met zorgaanbieders in 2020 hebben we gekeken op welke aspecten dit mogelijk was en zijn er zo'n twintig maatregelen ingevoerd om de administratieve lasten van professionals te verlichten.

G. Door professionals de ruimte te geven om te doen wat nodig is voor burgers, ontstaat het juiste maatwerk.

Zie onze reactie bij deeladvies F.

H. Geef huisartsen vanuit hun generalistische rol in de wijk ten aanzien van de keten Zorg Welzijn Wonen tijd voor samenwerking met wijkteams en welzijnsinstellingen.

In samenwerking met Zilveren Kruis wordt door de gemeente gewerkt aan de ontwikkeling van een wijkpreventieketen, een infrastructuur, waarmee de samenwerking van huisartsen met wijkteams, vraagwijzers, welzijn én gezondheidsbevorderend aanbod verbeterd wordt. Huisartsen hebben inderdaad (net als VraagWijzers) een generalistische rol en kunnen ook

andere dan medische problematiek signaleren en mensen naar het juiste aanbod toe leiden. In praktijk hebben zij echter te weinig tijd daarvoor. Gefinancierd door Zilveren Kruis zijn daarom samen met huisartsen in verschillende gebieden 'wijkmanagers' ingezet. Deze wijkmanagers hebben contact met welzijnsorganisaties, wijkteams etc. en adviseren de huisarts over mogelijkheden voor zijn patiënt.

In 2022 worden in drie wijken experimenten met de wijkpreventieketen uitgevoerd. De wijkmanager van de huisartsen en een aantal coördinerende professionals vanuit het sociale domein vormen in die wijken een 'kernteam' dat gaat zorgen voor een goed werkende infrastructuur. Werkende weg en gefaciliteerd door Zilveren Kruis en gemeente en een (actie-) onderzoek is het doel, dat eind 2022 een infrastructuur gevonden is die vervolgens ook in andere wijken ingericht wordt.

Het doel van de wijkpreventieketen is meer integrale samenwerking in de wijk en meer toeleiding naar leefstijlaanbod zoals laagdrempelig bewegen bij sportverenigingen of de trainingen die Rotterdammers met het Rotterdampakket kunnen doen (zie <https://www.vgz.nl/vergoedingen/preventie/extra-rotterdampakket>)

Vanuit het programma Kwetsbare Ouderen 010 wordt gewerkt aan het verbeteren van de keten ouderenzorg. Veel huisartsen hebben al een Praktijk Ondersteuner Huisartsen Ouderen, een deel van de huisartsen organiseert een multidisciplinair overleg rond kwetsbare ouderen, waarbij ook aansluiting is met het sociaal domein (welzijn/wijkteam). De Regionale Huisartsen Coalitie (Rijnmond Dokters) werkt aan de doorontwikkeling van deze structuren. Daarnaast financiert de gemeente in meerdere wijken een Praktijk Ondersteuner Huisarts (POH) Jeugd en Gezin om de huisartsen te ondersteunen bij het doorverwijzen van bewoners met niet-medische hulpvragen naar aanwezige voorzieningen in de wijk.

I. Maak het mogelijk dat vastgoedeigenaren de voormalige verzorgingshuizen versneld als woonlocaties voor zelfstandig wonende zorgbehoevenden kunnen inrichten.

We zetten in brede zin in om zorglocaties en voormalige verzorgingshuizen te behouden en geschikt te maken voor (eventueel andere) zorgbehoevende doelgroepen. Soms zijn de mogelijkheden om deze (vaak verouderde) gebouwen goed levensloopbestendig te maken vanuit financieel opzicht beperkt. Vaak is echter een creatieve oplossing denkbaar om met minimale kosten een locatie voor andere kwetsbare doelgroep in te zetten.

Er ligt de komende jaren nog een grote opgave om voor senioren te zorgen dat er voldoende geschikte woningen, goede woon(zorg)concepten en voldoende verpleeghuisplaatsen zijn. Binnen het programma Rotterdam Ouder en Wijzer is een Langer Thuis Akkoord afgesloten met gemeente, ontwikkelaars, investeerders, woningcorporaties, zorgkantoor, zorgverzekeraars, zorg- en welzijnspartijen en ouderenbonden. Al deze partijen werken aan deze opgaves. Het Langer Thuis Akkoord loopt door tot 2026.

J. Organiseer samenwerking tussen zorgaanbieders en zorgverzekeraars in het belang van de burgers.

Gemeenten Rotterdam, Capelle a/d IJssel, Krimpen a/d IJssel, zorgkantoor en zorgverzekeraar Zilveren Kruis hebben dit jaar de handen ineengeslagen om integrale zorg en ondersteuning voor burgers te realiseren. Door betrokken partijen is een [regionale samenwerkingsagenda](#) opgesteld, waarin is uitgewerkt hoe zij - samen met zorgaanbieders - de komende jaren gaan samenwerken om de juiste zorg op de juiste plek te geven aan inwoners. Centraal staan uitdagingen op het gebied van preventie, ouderen en GGZ in de regio. Hierbij ligt de nadruk op de onderwerpen waar gemeenten, zorgkantoor en zorgverzekeraar een gezamenlijke rol en verantwoordelijkheid in hebben. Deze agenda heeft voorlopig een looptijd van drie jaar. Op basis van de uitkomsten wordt invulling gegeven aan een vervolg.

K. Ondersteun de in 2022 op te richten wijkraden met financiële middelen en bevoegdheden om van lokale democratie echt een succes te maken, onder meer door ruimte te geven aan nieuwe initiatieven op het gebied van Zorg Welzijn en Wonen.

Met de komst van wijkraden wordt een aantal zaken veranderd op het gebied van budget. Zo zorgen we er onder andere voor dat wijkbewoners een stem krijgen in het toekennen van subsidies voor bewonersinitiatieven, zodat we meer inspraak creëren voor iedereen die dat wil. Daarnaast onderzoeken we over welke (delen van) middelen (budgetten, inzet, capaciteit, activiteiten) de wijken een vorm van mede- zeggenschap kunnen krijgen en op welke manier (binnen welke kaders & randvoorwaarden).

Voor nieuwe initiatieven op het gebied van Welzijn is extra geld door binnen de welzijnsopdrachten een budget van 10% te oormerken voor lokale initiatieven (Right to Cooperate/Lokaal Budget). Alhoewel dit budget bij de welzijnspartij belegd is en niet bij de wijkraden dient de besteding van dit budget wel in nauw overleg en samenwerking met initiatiefnemers, bewoners(organisaties), wijkraden e.d. plaats te vinden.

Adviezen op bestuurlijk gebied:

L. Neem de regie onder meer door organisaties op één locatie te laten werken.

We zijn het met u eens dat de gemeente meer regie moet voeren op samenwerking tussen organisaties in de stad. In beleidsplan Heel de stad hebben we daarvoor als maatregel geformuleerd dat de gemeente een nieuw regiemodel opstelt dat moet zorgen voor betere samenwerking in de wijken. Deze maatregel zijn wij op dit moment aan het uitwerken, onder andere door samenwerkingsafspraken op te nemen in de contracten die de gemeente afsluit met zorg- en welzijnsaanbieders.

M. Stimuleer partijen in de keten Zorg Welzijn Wonen méér te doen dan alleen hun eigen onderdeel in de keten. Zo ontstaat de kans op integraal samenwerken.

Zie ook het antwoord op advies H: de ontwikkeling van een preventieve wijkinfrastructuur en antwoord op advies A: zorgnetwerkoverleg en aanpak seniorvriendelijke wijken. Deze ontwikkeling is bestuurlijk ingebed en onderdeel van het beleidsplan Heel de Stad en van Gezond010, het akkoord.

N. Stel één coördinerend wethouder aan voor regie in de keten Zorg Welzijn Wonen.

Het college van burgemeester en wethouders heeft oog voor de samenhang tussen de portefeuilles die zij beheren. Zij hebben daarom regelmatig en periodiek afstemming met elkaar op verschillende ketens. In maart 2022 zijn er gemeenteraadsverkiezingen, waarna een nieuw college deze afstemming op eigen manier invulling aan zal geven.

Adviezen op organisatorisch gebied:

N. Maak prestatieafspraken met projectontwikkelaars en woningcorporaties waarin zij meer en betaalbare appartementen voor alleenstaanden, senioren, mensen met een beperking en jongeren moeten bouwen.

De tweejaarlijkse prestatieafspraken zijn opgenomen in de Woonvisie 2030. In deze prestatieafspraken worden ook afspraken gemaakt voor nieuwbouw en doelgroepen.

O. Bepaal het ‘wat’ als regie-voerende gemeente; laat het ‘hoe’ aan de samenwerkingspartijen.

Partijen hebben zeker een eigen verantwoordelijkheid en professionaliteit in de uitvoering. De gemeente heeft vanuit de opdrachtgevende rol een verantwoordelijkheid om toe te zien op de kwaliteit van de zorg en ondersteuning. Daarnaast is het de rol van de gemeente om regie te voeren op de samenhang van zorg en ondersteuning en op de samenwerking tussen partijen. We vinden het samen optrekken met welzijn- en zorgaanbieders van grote meerwaarde om gezamenlijk te verkennen welke verbeteringen mogelijk zijn die het leven van (kwetsbare) Rotterdammers ten goede komen. In het uitwerken en implementeren van die verbeteringen moet je elkaar goed vast blijven houden om het oorspronkelijke doel goed in de gaten te blijven houden.

Als gemeente hebben we immers ook de verantwoordelijkheid om te zorgen dat maatschappelijk geld goed wordt besteed.

P. Benut de preventieve waarde van welzijn en investeer daar extra in, bijvoorbeeld door meer mogelijkheden in huizen van de wijk of op andere locaties te bieden.

Het beleid inzake Huizen van de Wijk is dat dit de plek is van en voor bewoners. De Huizen van de Wijk, die bijna allemaal beheerd worden door de gecontracteerde welzijnspartijen, zijn daarnaast een belangrijk instrument voor de uitvoering van welzijnsactiviteiten. Welzijnswerk is ook een belangrijke partij als het gaat om preventie en voorkoming van zorg. Tevens hebben de welzijnspartijen de opdracht om naast het fysieke Huis van de Wijk, voor hun activiteiten ook gebruik te maken van andere beschikbare locaties in de wijk.

Q. Pas de route naar het wijkteam aan. Zorg voor direct contact met professionals van het wijkteam.

Deze aanbeveling is zonder nadere uitleg opgenomen in het ongevraagd advies. Daarom als reactie een korte toelichting op de achtergronden van het huidige stelsel. Het wijkteam is er voor de Rotterdammers met een complexe en/of meervoudige hulpvraag. Daarbij is de VraagWijzer de voordeur van het wijkteam, waarbij verreweg de meeste vragen om ondersteuning worden afgehandeld door VraagWijzer. Als er meer hulp nodig is, dan kan naadloos het wijkteam worden ingeschakeld, in urgente situaties dezelfde dag nog. Daarbij wordt intensief samengewerkt met partners in de hele stad, binnen en buiten de gemeentelijke organisatie, om Rotterdammers zo snel mogelijk te helpen. Voor deze partners in het wijknetwerk, zoals scholen, huisartsen, Veilig Thuis, CJG, welzijnsorganisaties, etc. is het wijkteam altijd direct benaderbaar en zijn er ook afspraken over samenwerking met de professionals van het wijkteam.

Dat neemt niet weg dat wij voortdurend onderzoeken hoe we onze bereikbaarheid en bekendheid kunnen verbeteren. In het kader van het Verandertraject Huiselijk Geweld Rotterdam onderzoeken we bijvoorbeeld hoe we het aantal overdrachtsmomenten kunnen verminderen, meer samen kunnen optrekken met andere ketenpartners en hoe we de toegang laagdrempeliger kunnen maken bijvoorbeeld door op meer plekken in de stad spreekuur te houden. Daarnaast gaan wij in het kader van het Nationaal Programma Onderwijs op tientallen scholen directe aanwezigheid van wijkteammedewerkers organiseren. Wij verwachten op deze manier meer Rotterdammers eerder te kunnen bereiken.

R. Zorg voor integrale indicatiestelling voor de Wlz en de Wmo.

De gemeente is niet bevoegd om indicaties te stellen voor de Wlz. In principe geldt dat er geen samenloop mogelijk is tussen ondersteuning vanuit Wmo en Wlz. Wij zien een grotere samenhang tussen indicaties voor de Wmo en indicaties voor verzekerde zorg (Zorgverzekeringswet (Zvw)). Dit geldt in belangrijke mate voor ouderen met ziektes of beperkingen, die in toenemende mate langer thuis blijven wonen. Daarbij is goed afgestemde zorg en ondersteuning van uit de Wmo en de Zvw van belang. Daar hebben we de afgelopen periode al op ingezet. Indiciestellers van de gemeente werkten daarbij samen met wijkverpleegkundigen en casemanagers dementie wanneer oudere Rotterdammers een aanvraag voor Wmo-maatwerkondersteuning indienen en zij ook verzekerde zorg krijgen of nodig hebben. We gaan dit komende periode verder ontwikkelen.

S. Schaf her-indicering af voor de overduidelijke casussen.

Uw advies hebben wij overgenomen. Wij zijn onlangs gestart met het afgeven van indicaties voor onbepaalde tijd voor cliënten van wie de verwachting is dat zij langdurig afhankelijk zijn van Wmo-maatwerkondersteuning. Door middel van periodieke evaluaties wil de gemeente een vinger aan de pols houden om deze indicaties zo nodig aan te passen, bijvoorbeeld in het geval van verslechtering van de situatie van een cliënt.

Wij danken u nogmaals voor uw adviezen. U heeft aangegeven hierover graag met ons in gesprek te gaan. Hiervoor zal contact met u worden opgenomen.

Met vriendelijke groet, mede namens wethouder Kurvers,

Christine Eskes
Wethouder Volksgezondheid, Zorg, Ouderen en Sport